

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4781/2020
24.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Бојана Томашевић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, Министарство одбране, Војска Србије ВП .. Београд, које заступа Војно правобранилаштво, Београд, Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд и ГГ из ..., чији је пуномоћник Горан Планојевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2584/20 од 28.05.2020. године, у седници одржаној дана 24.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца АА, ББ и ВВ, свих из ..., изјављена против става првог, четвртог и петог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2584/20 од 28.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 18132/2017 од 19.04.2019. године, која је исправљена решењем истог суда П 18132/17 од 02.12.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиља АА и ББ, као правних следбеника пок. тужиоца ДД, па су обавезани тужени да тужиљи АА из ..., на име накнаде материјалне штете за период од 01.01.2002. године па до 31.01.2019. године, а тужиљи ББ из ..., за период од 01.01.2002. године до 18.11.2006. године, солидарно исплате укупан износ од 122.232,07 динара, са законском затезном каматом која на месечне износе доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиља АА и ББ, као правних следбеника пок. ДД, у делу којим су тражиле да се тужени солидарно обавезу да тужиљи АА на име накнаде материјалне штете за период од 18.12.2000. године па до 31.01.2001. године, а тужиљи ББ за период од 18.12.2000. године до 31.01.2001. године, исплате износе са каматом, наведене у том ставу изреке, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца, као правних следбеника пок. ДД, којим су тражили да се тужени обавезу да им солидарно на једнаке делове, сваком од тужилаца од по 1/3 идеалног дела, на име накнаде материјалне штете за период од 01.11.1994. године до 17.12.2000. године исплате износе са каматом, наведене у том ставу изреке, као неоснован. Ставом

четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, као правних следбеника пок. ДД, па су тужени обавезани да солидарно тужиоцима на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због нарочито тешког инвалидитета њиховог супруга и оца, пок. ДД, исплате укупан износ од 771.855,00 динара, односно сваком од тужилаца износ од по 257.285,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 19.04.2019. године па до исплате. Ставом петим изреке, тужени су обавезани да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 3.837.138,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршност пресуде, па до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 2584/20 од 28.05.2020. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П 18132/17 од 19.04.2019. године, исправљену решењем истог суда П 18132/17 од 02.12.2019. године, у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилца АА и ББ, као правних следбеника пок. тужиоца ДД, којим су тражиле да се обавежу тужени да тужилци АА на име накнаде материјалне штете за период од 01.01.2002. године па до 31.01.2019. године, а тужилци ББ за период од 01.01.2002. године до 18.11.2006. године, солидарно исплате износе, односно укупан износ од 122.232,07 динара, са законском затезном каматом која на месечне износе доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилца АА и ББ и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 18132/17 од 19.04.2019. године, исправљена решењем истог суда П 18132/17 од 02.12.2019. године, у ставу другом изреке. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 18132/17 од 19.04.2019. године, исправљена решењем истог суда од 02.12.2019. године, у ставу трећем изреке. Ставом четвртим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 18132/17 од 19.04.2019. године, исправљена решењем истог суда П 18132/17 од 02.12.2019. године, у ставу четвртим изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца, као правних следбеника пок. тужиоца ДД, којим су тражили да се тужени обавежу да им солидарно, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због нарочито тешког инвалидитета њиховог супруга и оца, сада пок. ДД, исплате укупан износ од 771.855,00 динара, односно сваком од тужилаца износ од по 257.285,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 19.04.2019. године, па до исплате. Ставом петим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу петом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 18132/17 од 19.04.2019. године, исправљене решењем истог суда П 18132/17 од 02.12.2019. године, тако што су обавезани тужиоци да солидарно на име трошкова парничног поступка исплате туженој Републици Србији, Министарству унутрашњих послова, износ од 16.875,00 динара, а туженом ГГ износ од 171.750,00 динара. Ставом шестим изреке, обавезани су тужиоци да солидарно на име трошкова другостепеног поступка исплате туженој Републици Србији, Министарству унутрашњих послова, износ од 22.500,00 динара, а тужена ГГ износ од 22.500,00 динара. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против преиначујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену (став први, четврти и пети изреке), тужиоци су изјавили благовремену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну пресуду, у побијаном делу, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...87/18), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреда из става 1. тог члана Закона, пред другостепеним судом која би могла да утиче на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила АА је супруга, а тужиоци ББ и ВВ, деца сада пок. ДД који је преминуо дана ...2000. године. Покојни ДД био је стално запослен у Војсци Србије, односно Југославије, распоређен у ВП ..., на радном месту Дан 12.11.1994. године, пок. ДД је повређен у саобраћајном удесу који се догодио тако што је он управљао теретним возилом рег.ознаке ВЈ-..., марке ТАМ ..., власништво ВП ..., па је дошло до бочног чешања приликом мимоилажења леве чеоне и бочне стране тог возила са предњом левом бочном страном товарног сандука теретног возила рег.ознаке БГ.. које је долазило из супротног смера, крећући се на узбрдици, у левој кривини, а којим возилом је управљао тужени ГГ. Након бочног чешања између ова два возила, возило којим је тужилац управљао је слетело у десну страну, ван колвоза, па је том приликом пок. ДД задобио тешку телесну повреду, због које је лечен у КЦС-Институт за ортопедију, почев од 12.11.1994. године. Због инфекције која је наступила дан 12.12.1994. године, ампутирана му је надколеница, а потом је, у истој установи, лечен у периоду од 17.10.1996. године до 13.11.1996. године, када је извршена додатна ампутација повређене ноге. У време предметне саобраћајне незгоде, пок. ДД је возилом власништво тужене Републике Србије, управљао под дејством алкохола од 0,35 промила. Против њега је био поднет захтев за спровођење прекршајног поступка због прекршаја из члана 51. став 2. и члана 164. став 3. тачка 1. ЗОБС-а, који је решењем од 30.12.1996. године обустављен, због наступања апсолутне застарелости за вођење тог поступка. У тужби поднетој дан 02.03.1997. године, тужилац ДД је истакао тужбени захтев којим је тражио да суд тужене обавезе да му накнаде нематеријалну штету на име претрпљених физичких болова, страха, умањене животне активности и наружености, као и материјалну штету за трошкове лечења и трошкове свакодневних посета родбине у болници, док су остали тужиоци тражили накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због тешког инвалидитета тужиоца ДД. Након смрти тужиоца ДД, поднеском од 07.02.2005. године, тужиоци АА, ББ и ВВ су, као његови правни следбеници, тражили накнаду материјалне штете на име разлике у примањима пок. ДД, по основу боловања од 1994. године па до 2000. године. Вештачењем је утврђено да материјална штета за период од 01.11.1994. године па до 17.12.2002. године, која представља разлику између кориговане нето зараде упоредног радника и примљених зарада и боловања сада пок. ДД, износи 59.346,25 динара, док материјална штета у периоду од 18.12.2000. године па до 31.10.2014. године, која представља разлику између кориговане нето зараде упоредног радника и исплаћених породичних пензија тужилама АА и ББ, износи 3.968.797,42 динара. Покојном ДД служба у Војсци Југославије престала је због смрти дана ...2000. године. Вештачењем од стране судских вештака др Гаврила Шћепановића и др Михајла Илеа, утврђено је да код пок. ДД није постојао нарочито тежак инвалидитет. Судски вештак саобраћајно-техничке струке, Богољуб Марковић се у свом налазу изјаснио да је опасну ситуацију узрочно везану за настанак предметне саобраћајне незгоде, по његовом мишљењу,

створио возач ТАМ-а (пок. ДД), јер је возилом којим је управљао прешао на леву страну коловоза, што је могло бити последица војње већом брзином од безбедне, а имајући у виду карактеристике пута (ширину) или неки други разлог. На страни возача ФАП-а (ГГ) нема доприноса настанку незгоде, јер је он своје возило померио за око 0,4м на банкину, а кретао се брзином која је могла бити од 10км/час, на узбрдици. Судски вештак саобраћајно техничке струке Миодраг Коен се у свом налазу изјаснио да је до удеса дошло тако што је полуприколица марке "Гоша" којим је управљао тужени ГГ, прешла средишњу линију на леву коловозну траку за 0,2 метра, док је возило марке ТАМ целом својом ширином било на својој половини коловоза. Судски вештаци саобраћајно-техничке струке нису усагласили своје налазе и мишљења.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је другостепени суд закључио да је неоснован тужбени захтев тужила АА и ББ, као правних следбеника пок. ДД, којим су тражиле да се тужени солидарно обавезу да им накнаде материјалну штету, на име разлике зараде коју би пок. ДД примао да није било штетног догађаја и накнаде за боловање, коју је примао и одбио као неоснован тужбени захтев свих тужилаца, којим су тражили да се тужени солидарно обавезу да им накнаде нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због нарочито тешког инвалидитета њиховог супруга и оца, сада пок. ДД, са припадајућом каматом, пошто тужиоци нису доказали да је смрт пок. ДД наступила као последица повреде коју је задобио у предметном саобраћајном удесу, а вештачењем је утврђено да код пок. ДД није постојао нарочито тежак инвалидитет.

Одредбом члана 194. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да лица које је погинули издржавао или редовно помагао, као и оно које је по закону имало право захтевати издржавње од погинулог, има право на накнаду штете коју трпи губитком издржавања, односно помагања.

Накнада штете у случају телесне повреде или нарушења здравља прописана је одредбом члана 195. став 1. Закона о облигационим односима, тако што ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове око лечења и друге потребне трошкове, с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења. Ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету, сходно одредби става 2. члана 195. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 197. прописано је да право на накнаду штете у виду новчане ренте услед смрти блиског лица или услед повреде тела или оштећења здравља не може се пренети другом лицу (став 1.). Доспели износи накнаде могу се пренети другоме ако је износ накнаде одређен писменим споразумом страна или правноснажном судском одлуком (став 2.).

Одредбом члана 201. став 3. Закона о облигационим односима, прописано је да у случају нарочито тешког инвалидитета неког лица, суд може досудити његовом брачном другу, деци и родитељима правичну новчану накнаду за њихове душевне болове.

У конкретном случају, пок. ДД својом тужбом није тражио накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде у периоду лечења и боловања, нити је износ те накнаде одређен писменим споразумом страна, односно правноснажном судском одлуком, што значи да тужиоци нису активно легитимисани да траже накнаду материјалне штете, по том основу. Накнаду штете због губитка издржавања, тужиоци су имали могућност да траже само у случају да су тужени проузроковали смрт лица које их је издржавало, што овде није случај, имајући у виду да тужбени захтев тужилаца није заснован на тој чињеници. Тужиоцима ДД, јер код њега није постојао нарочито тежак инвалидитет.

Наводима ревизије тужилаца о томе да је просек примања пок. ДД, који служи за обрачун пензијског основа, мањи од очекиваног просека примања који би служио за утврђивање пензијског основа да он није повређен, односно да је остварио пуну зараду, чиме је умањен и месечни износ породичне пензије тужиља АА и ББ, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде. Та чињеница је битна у поступку против одговорног лица које је проузроковало нечију смрт, у смислу права лица која је погинули издржавао, сходно горе цитираној одредби члана 194. став 1. Закона о облигационим односима. Међутим, у конкретном случају, тужбени захтев тужиља АА и ББ, не заснива се на чињеници да су тужени проузроковали смрт њиховог блиског сродника који их је издржавао, па се цитирана одредба Закона не примењује на конкретан случај.

Ревиденти у ревизији указују да је унакаженост тела пок. ДД била таква да је у складу са друштвом у целини, са временом и простором, код грађана могла изазвати сажаљење, па чак и гађење, те да тужиоцима припада право на накнаду нематеријалне штете због нарочито тешког инвалидитета блиског сродника. Ти наводи њихове ревизије су такође неосновани, имајући у виду да ни суд ни странке не располажу стручним знањем о постојању тешког инвалидитета неког лица, а да су два судска вештака, оба специјалисте отропедске хирургије и трауматологије, у својим одвојеним налазима дали усаглашења мишљења о томе да пок. ДД није имао нарочито тежак инвалидитет, имајући у виду дефиницију нарочито тешког инвалидитета која подразумева да оштећени не може да обавља већину својих основних животних активности и радњи, те да наруженост буде „типа згражавања која настаје приликом унакажености, а изазива гађење, одвратност и згражавање“, што све овде није случај. Због тога тужиоци неосновано ревизијом указују на погрешну примену материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић